

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoR/14/2025
Identifikačné číslo spisu:	7117214741
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7117214741.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľov 1/ Q. H., narodený B., 2/ D. H., narodená B., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, proti osobe povinnej z platenia výživného K. X., narodený B. zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Fabiánom, Prešov, Masarykova 16, v konaní o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Košice I. (teraz Mestský súd Košice) pod sp. zn. 21P/74/2017, o dovolaní povinného z platenia výživného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. júna 2025, sp. zn. 19CoP/25/2025, 19CoP/26/2025 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. júna 2025 sp. zn. 19CoP/25/2025, 19CoP/26/2025 vo výrokoch II. a IV. z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia m u v r a c i a na ďalšie konanie.

II. Vo zvyšnej časti dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (v poradí druhým) rozsudkom z 12. januára 2023, č. k. 21P/74/2017-744 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Košice I zo 04. júla 2023 č. k. 21P/74/2017-844 (ďalej len „súd prvej inštancie“) zvýšil výživné zo strany otca na deti, na maloletú D., zo sumy 60 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2020 a na sumu 140 eur mesačne od 1. septembra 2020 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok I.); na oprávneného Q., zo sumy 80 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2018, na sumu 140 eur mesačne od 1. septembra 2018 do 31. augusta 2022 a na sumu 170 eur mesačne od 01. septembra 2022 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť k rukám oprávneného vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok II.); dlžné výživné, ktoré vzniklo na maloletú D. zo strany otca za obdobie od 24. mája 2017 do 31. januára 2023 vo výške 541,27 eura a uložil otcovi zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám matky (výrok III.); dlžné výživné, ktoré vzniklo zo strany povinného otca na oprávneného Q., za obdobie od 24. mája 2017 do 31. januára 2023 vo výške 486,80 eura uložil otcovi zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám oprávneného (výrok IV.); v prevyšujúcej časti čo do výšky výživného návrh oprávneného súd zamietol (výrok V.); vyslovil, že týmto mení rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 18C/83/2010 z 27. februára 2014 v časti výšky výživného (výrok VI.); vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na

náhradu trov konania (výrok VII.).

1.1. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil aplikáciou § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), a § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a 2. § 76 ods. 1 a § 78 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

1.2. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že návrh matky, ako aj oprávneného Q. na zvýšenie výživného zo strany otca voči maloletej D. aj voči oprávnenému, ktorý v priebehu konania nadobudol plnoletosť, je opodstatnený. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že odôvodnené potreby maloletých detí oproti predchádzajúcej úprave vzrástli, nakoľko v čase predchádzajúcej úpravy boli obe deti ešte žiakmi základnej školy. Súd mal za to, že odôvodnené potreby maloletých detí, ktoré majú medzi sebou malý vekový rozdiel, t. j. dva roky, sa nemôžu až tak veľmi líšiť, a preto nerozlišil výšku výživného za obdobie, kedy deti navštevovali základnú školu. Súd za toto obdobie zvýšil výživné na sumu 110 eur mesačne na každé dieťa. Od 01. septembra 2018 až do 31. augusta 2022 súd zvýšil výživné na oprávneného Q. na sumu 140 eur mesačne, a to z toho dôvodu, že v tomto čase oprávnený navštevoval strednú školu, teda jeho výdavky boli opodstatnene vyššie ako výdavky, ktoré mal v čase, kedy navštevoval základnú školu. Súd uviedol, že výdavky prirodzene narástli s vekom a s potrebami dieťaťa, či už súvisiace s ošatením, voľnočasovými aktivitami alebo stravou. Vzhľadom na to, že oprávnený Q. od 1. septembra 2022 nastúpil na vysokú školu, súd prvej inštancie mal za opodstatnené zvýšenie výživného od tohto dňa o ďalšiu sumu, a to o 30 eur, čiže na sumu 170 eur mesačne, nakoľko v súvislosti s týmto štúdiom vznikli oprávnenému ďalšie výdavky (notebook, školské potreby a pomôcky). Súd uviedol, že počas konania matka jemu ako aj mal. D. zaplatila vodičský kurz, zároveň absolvovali deti rôzne školské výlety. Čiže s opodstatnenými potrebami oprávneného mala matka zvýšené výdavky aj počas strednej školy, a taktiež aj po nástupe na vysokú školu a oprávnený sa k návrhu matky na zvýšenie výživného pripojil. Súd prvej inštancie zároveň poukázal, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodiča, v celom rozsahu sa o oprávneného starala matka, nakoľko tento aj doposiaľ s ňou býva v spoločnej domácnosti. Matka zabezpečovala všetky jeho potreby (aj doposiaľ) vrátane potrieb súvisiacich s bývaním. Preto súd dospel k záveru, že je v možnostiach povinného rodiča - otca s prihladením na jeho príjem, ktorý sa postupne zvyšoval, platiť takto postupne primerane zvyšované výživné, a to voči oprávnenému Q. i voči maloletej D..

1.3. Súd prvej inštancie zároveň rozhodol aj o dlžnom výživnom, ktoré vyrátal na základe toho, akým spôsobom sa otec podieľal na úhradách výživného za rôzne obdobia. Od 24. mája 2017 až do júla 2020 otec uhrádzal výživné na maloletú D. vo výške 60 eur mesačne a na Q. vo výške 80 eur mesačne. Za obdobie od augusta 2020 do mája 2022 vrátane, otec uhrádzal výživné vo výške po 200 eur mesačne na každé dieťa, plus po 30 eur dlžné výživné. To znamená na každé dieťa po 230 eur mesačne. Následne od júna 2022 až do januára 2023 uhrádzal výživné na Q. opäť v sume 80 eur mesačne a na D. vo výške 60 eur mesačne. Súd prvej inštancie uvedené platby otca zohľadnil odrátajúc ich z dlžného výživného, keď dospel k záveru, že dlh otca voči maloletej D. bol vo výške 541,27 eura a na oprávneného Q. bol vo výške 486,80 eura, ktoré uložil otcovi zaplatiť do 15 dní do právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. mája 2024 sp. zn. 19CoP/39/2023, 19CoP/42/2023 (v poradí prvým), na odvolanie navrhovateľov, (ktorí medzičasom nadobudli plnoletosť), zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že (vo výrokoch I. a II.) zvýšil výživné zo strany povinného pre D. zo sumy 60 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2020 a na sumu 250 eur mesačne od 01. septembra 2020 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky; zvýšil výživné zo strany povinného pre Q. zo sumy 80 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2018 a na sumu 250 eur mesačne od 01. septembra 2018 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa; dlžné výživné za obdobie od 24. mája 2017 do 31. januára 2023 zo strany povinného pre navrhovateľku vo výške 6.084,84 eura uložil otcovi uhradiť v troch splátkach k rukám navrhovateľky, a to prvú splátku v sume 2.028,28 eura najneskôr k 31. októbru 2024, druhú splátku v sume 2.028,28 eura najneskôr k 31. marcu 2025, tretiu splátku v sume 2.028,28 eura najneskôr k 31. augustu 2025; dlžné výživné za obdobie od 24. mája 2017 do 31. januára 2023 zo strany povinného pre navrhovateľa vo výške 9.280,33 eura uložil otcovi uhradiť v troch splátkach k rukám navrhovateľa, a to prvú splátku v sume 3.093,44 eura najneskôr k 31. októbru 2024,

druhú splátku v sume 3.093,44 eura najneskôr k 31. marcu 2025, tretiu splátku v sume 3.093,44 eura najneskôr k 31. augustu 2025. Vo zvyšných výrokoch odvolací súd v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok III.) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

2.1. Odvolací súd mal za to, že pri stanovení rozsahu výživného je dôvodné prihliadať na mieru osobnej starostlivosti matky a absencia nemateriálneho plnenia v podobe rovnakej miery osobnej starostlivosti by zo strany otca pochopiteľne a rozumne mala byť kompenzovaná plneniami materiálnymi, konkrétne napr. platením výživného vo zvýšenej miere. Rodičia sú povinní plniť svoju vyživovaciu povinnosť podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Odvolací súd zvlášť poukázal na § 62 ods. 5 Zákona o rodine, v zmysle ktorého má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Každý rodič má teda povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb.

2.2. Odvolací súd (zhodne ako súd prvej inštancie) dospel k záveru, že zmena pomerov nastala na strane navrhovateľov (vtedy ešte maloletých detí) dňom podania návrhu matky 24. mája 2017. Navrhovatelia v tom čase navštevovali 2. stupeň základnej školy a náklady, ktoré matka súdu uviedla, sa nijakým spôsobom nevymykali z bežných mesačných nákladov detí v danom veku. Odvolací súd prihliadal na to, že v tomto období matka sama zabezpečovala celodennú osobnú starostlivosť a uhrádzala všetky výdavky navrhovateľov. Otec platil len mesačné výživné spolu v sume 140 eur, z toho 60 eur na vtedy mal. D. a 80 eur na vtedy mal. Q..

2.3. Pri určení výšky výživného odvolací súd vychádzal z tzv. tabuľkového výživného a zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. Z vykonaného dokazovania súd zistil priemerný mesačný príjem otca v jednotlivých rokoch a na základe zisteného určil výživné pre jednotlivé roky. Odvolací súd zároveň vzal v úvahu osobnú starostlivosť matky o navrhovateľov a ďalšie okolnosti, ako navštevovanie základnej školy, nástup na strednú školu či dosiahnutie plnoletosti navrhovateľov.

2.4. Vo výroku II. rozhodnutia odvolací súd určil dlžné výživné, pričom prihliadol na mesačné platby otca vo výške 60 eur a povinnému otcovi v súlade s § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) určil dlhšiu lehotu na zaplatenie dlžného výživného v troch splátkach v rozsahu 15 mesiacov pre každého navrhovateľa.

2.5. Odvoláciu námietku pôvodne vznesenú matkou navrhovateľky, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), nakoľko súd prvej inštancie výkonom V. v prevyšujúcej časti čo do výšky výživného návrh oprávneného zamietol, ale nerozhodol o prevyšujúcom návrhu matky ohľadom výživného na vtedy mal. D., vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 52 CMP v spojení s § 58 CMP.

3. Najvyšší súd, ako súd dovolací, uznesením zo dňa 19. februára 2025 sp. zn. 3CdoR/12/2024, na dovolanie odporcu (ďalej aj ako „otec“ alebo „osoba povinná platiť výživné“), zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. mája 2024 sp. zn. 19CoP/39/2023, 19CoP/42/2023 (ďalej ako „zrušené rozhodnutie“) a vec mu vrátil na nové konanie.

3.1. Podľa názoru dovolacieho súdu zrušené rozhodnutie trpelo nedostatkami spočívajúcimi v jeho nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení.

3.2. Dovolací súd mal za to, že zrušené rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené a nie je preskúmateľné vo výroku týkajúceho sa bežného výživného, keďže nebolo možné zistiť dôvody, pre ktoré odvolací súd stanovil výšku výživného. Miera rôzneho navýšenia bežného výživného (na D. o 52 eur a o 23 eur a na Q. o 52 eur a o 12 eur) oproti tabuľkovému určeniu v dôsledku osobnej starostlivosti matky nebola zo zrušeného rozhodnutia zrejmalá, a teda ani preskúmateľná. Ďalej v zrušenom rozhodnutí absentovalo odôvodnenie rozdielného zohľadnenia osobnej miery starostlivosti matky o navrhovateľov v jednotlivých rokoch, a to aj v čase, keď navrhovatelia nadobudli plnoletosť. Dovolací súd poukázal aj na Metodiku - RODIČOVSKÉ KOMPETENCIE - Metodika (dostupnej na stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) pre výpočet výživného rodičov k deťom tzv. tabuľkové výživné. Dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu aj vnútorný rozpor v zrušenom rozhodnutí, kedy na jednej strane odvolací súd všeobecne uviedol, že vzal do úvahy skutočnosť, že miera osobnej starostlivosti matky o navrhovateľa (Q.) je menšia ako u navrhovateľky (D.), avšak obom priznal v čase, keď boli obe deti

maloleté, bežné výživné vo výške 170 eur. Z odôvodnenia zrušeného rozhodnutia taktiež nebolo zrejmé, prečo v prípade Q. pri výpočte tabuľkového výživného za rok 2022 vychádzal zo zvýšenej percentuálnej miery vo výške 20 %, keď túto zmenu percentuálnej výšky oproti predchádzajúcemu obdobiu (napr. rok 2021 - 18 % - stredná škola) neodôvodnil žiadnou relevantnou skutočnosťou.

3.3. Dovolací súd mal rovnako za to, že zrušené rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené a nie je preskúmateľné ani vo výroku o dlžnom výživnom, keďže z odôvodnenia zrušeného rozhodnutia nebolo možné dospieť k zisteniu akým spôsobom odvolací súd dospel k výpočtu sumy dlžného výživného na každého navrhovateľa, nebolo možné overiť ani to, či sa odvolací súd vysporiadal so skutočnosťou, že otec navrhovateľov platil v období od augusta 2020 do mája 2022 sumu zvýšeného výživného spolu s dlžným výživným na každé dieťa vo výške 230 eur mesačne. Uvedenie iba výslednej sumy dlžného výživného bez jej konkretizácie, dovolací súd považoval za neoveriteľné a nepreskúmateľné. V neposlednom rade odvolací súd nerozhodol o období od 31. januára 2023 do 28. mája 2024, (kedy odvolací súd rozhodol zmeňujúcim rozsudkom), keďže výživné aj v tomto období už predstavovalo dlžné výživné. Dovolací súd upozornil odvolací súd na skutočnosť, že ak by sa rozhodol prehodnotiť skutkový stav a dospieť k iným skutkovým zisteniam, tak je podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) potrebné zopakovať dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru odvolacieho súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred súdom prvej inštancie.

3.4. Dovolací súd vyhodnotil námietku otca, že zo zrušeného rozhodnutia nevyplývalo, ktoré skutočnosti vo vzťahu k otázke spôsobu určenia primeranej výšky výživného pre navrhovateľov, ako aj vo vzťahu k otázke schopností, možností a majetkových pomerov otca, ako aj prípadnej potenciality jeho príjmov, boli pre odvolací súd relevantné pre určenie výšky výživného na navrhovateľov, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, za nedôvodnú.

3.5. Námietka, že sa otec nemohol vyjadriť k dôkazu vykonaného odvolacím súdom - pracovnej ponuke na portáli profesia.sk v mesiaci 6/2024, bola považovaná za nespôsobilú založiť procesnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP, keďže takýto dôkaz odvolacím súdom vykonaný nebol.

4. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 26. júna 2025 sp. zn. 19CoP/25/2025, 19CoP/26/2025 (v poradí druhým) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením tak, že zvýšil výživné zo strany povinného pre D. zo sumy 60 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2020 a na sumu 250 eur mesačne od 01. septembra 2020 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky a zvýšil výživné zo strany povinného pre Q. zo sumy 80 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne za obdobie od 24. mája 2017 do 31. augusta 2018 a na sumu 250 eur mesačne od 01. septembra 2018 do budúca, ktoré uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa (výrok I.); dlžné výživné za obdobie od 24. mája 2017 do 30. júna 2025 zo strany povinného pre navrhovateľku vo výške 9.274,84 eura uložil otcovi uhradiť do jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia k rukám navrhovateľky a dlžné výživné za obdobie od 24. mája 2017 do 30. júna 2025 zo strany povinného pre navrhovateľa vo výške 9.400,32 eura uložil otcovi uhradiť do jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia k rukám navrhovateľa (výrok II.). Vo zvyšných výrokoch odvolací súd v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok III.) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

4.1. Odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné zmeniť výroky napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadom zvýšenia výživného zo strany povinného otca na navrhovateľov a tým súvisiaceho dlžného výživného za obdobie od 24. mája 2017 do 30. júna 2025 (§ 388 CSP) a v prevyšujúcej časti odvolaním napadnutý rozsudok potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP).

4.2. Predmetom odvolacieho prieskumu bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na zvýšenie výživného v zmysle návrhu na zvýšenie výživného v znení jeho pozmeňovacích návrhov s prihliadnutím na okolnosti v živote navrhovateľov, t. j. začiatky štúdií na stredných, resp. vysokej škole a dosiahnutie ich plnoletosti.

4.3. Odvolací súd uviedol, že rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle § 111 až § 122 CMP. Okruh účastníkov tohto konania treba posúdiť podľa § 7 ods. 2 CSP, podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Navrhovatelia boli účastníkmi predmetného konania aj pred

dovŕšením plnoletosti (vek 18 rokov). V priebehu konania nadobudli procesnú spôsobilosť, kedy pred súdom môžu konať samostatne v celom rozsahu, v akom majú spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 67 CSP). Od tohto obdobia navrhovatelia získali spôsobilosť konať samostatne, napriek tomu, že predmetom konania ostalo obdobie zvýšenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného otca v čase, keď boli navrhovatelia maloletí. Navrhovatelia sa pripojili k podanému návrhu matky.

4.4. Odvolací súd uviedol, že výživné pre dieťa slúži na uspokojovanie všetkých odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.) a ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (kultúrne, rekreačné a pod.). V prípade väčších reálnych možností rodičov, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, môžu byť odôvodnené aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale sú prospešné pre jeho všestranný vývoj. Pri stanovení rozsahu výživného je nepochybne potrebné prihliadnuť na mieru osobnej starostlivosti matky a absencia nemateriálneho plnenia otca, v podobe rovnakej miery osobne starostlivosti, by mala byť pochopiteľne a rozumne kompenzovaná materiálnym plnením (platením výživného). Osobná starostlivosť jedného rodiča sa nepochybne započítava na účely materiálneho plnenia vyživovacej povinnosti druhého rodiča. Odvolací súd zvlášť poukázal na § 62 ods. 5 Zákona o rodine, v zmysle ktorého má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Výživné predstavuje prednostnú pohľadávku pred všetkými ostatnými výdavkami. Každý rodič má teda povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb. Zákon zásadne nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Súdy tak nemajú povinnosť konkrétne skúmať otázku výšky životných nákladov rodiča povinného platiť výživné. Preukazovanie výdavkov povinného rodiča však môže slúžiť ako dôkaz na stanovenie jeho životnej úrovne, avšak nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť k svojmu dieťaťu.

4.5. Odvolací súd vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, ktorý však inak právne posúdil, nakoľko mal za to, že priemerný mesačný príjem otca je dostatočný na to, aby došlo k zvýšeniu výživného na vyššiu úroveň, pričom potreba zvýšenia výživného vyplynula zo zvýšených potrieb detí ich nástupom na strednú, resp. vysokú školu a zo všeobecne známeho faktu zvýšenia životných nákladov. Pri určovaní sumy potrieb detí je potrebné vychádzať nielen zo sumy týchto potrieb, (stravovanie, bývanie, obliekanie, vzdelávanie, oddych, zdravotná starostlivosť a pod.), ale aj zo životnej úrovne rodičov, pretože uvedené potreby je možné naplňať v rôznej kvalite. Matkin príjem a majetok nie sú rozhodujúce pre rozhodnutie v tejto veci, nakoľko matka svoju vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľom zabezpečuje naturálne (starostlivosťou), ale aj finančne.

4.6. Odvolací súd pri stanovení výšky výživného pre jednotlivé obdobia v prospech navrhovateľov odkázal na tabuľku vydanú Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá zohľadňuje výšku príjmu povinného rodiča, časť príjmu povinného rodiča pre svoje potreby, počet vyživovacích povinností, vek detí, mieru starostlivosti povinného rodiča o deti. Pre dve deti na strednej škole sa stanovuje výška výživného na 18 % z čistého príjmu povinného rodiča na každé dieťa. Predmetnú tabuľku možno použiť najmä ako pomôcku, nakoľko nie je záväzná a súdy môžu zohľadniť aj ďalšie skutkovo a právne relevantné okolnosti prípadu. Odvolací súd sa súd riadil porovnaním príjmu otca, tak ako ho zistil súd prvej inštancie a odôvodnenými potrebami detí tak, ako ich ustálil súd prvej inštancie, pričom rozdiel oproti tzv. tabuľkovému výživnému odôvodnil vyššou mierou osobnej starostlivosti matky a zásadou, že každé dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Odvolací súd zároveň prihliadol na nízky vekový rozdiel medzi navrhovateľmi, ako aj schopnosť otca platiť na každého navrhovateľa sumu 230 eur v období mája 2020 a augusta 2022.

4.7. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd určil výšku výživného na sumu 170 eur od podania návrhu do 31. 08. 2018 (začiatok štúdia na strednej škole) a na sumu 250 eur od tohto dátumu do budúca na Q. a sumu 170 eur od podania návrhu do 31. 08. 2020 (začiatok štúdia na strednej škole) a sumu 250 eur od tohto dátumu do budúca na D.. Zároveň určil dlžné výživné nasledujúcim spôsobom: Z dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že otec na navrhovateľku (D.) uhradil za obdobie 6/2017 - 7/2020 sumu 2.280 eur (38 mesiacov po 60 eur); za obdobie 8/2020 - 5/2022 sumu 5.060 eur (22 mesiacov po 230 eur); za obdobie 6/2022 - 1/2023 sumu 480 eur (8 mesiacov po 60 eur); v ďalšom období 2/2023 - 6/2025 vychádzal odvolací súd z toho, že otec prispieval na navrhovateľku sumou

určenou súdom prvej inštancie vo výške 4.060 eur (29 mesiacov po 140 eur); spolu 11.880 eur. Podľa zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu mal otec uhradiť za obdobie 5/2017 (7 dní) sumu 24,84 eura; za obdobie 6/2017 - 8/2020 sumu 6.630 eur (39 mesiacov po 170 eur); za obdobie 9/2020 - 6/2025 sumu 14.500 eur (58 mesiacov po 250 eur); spolu 21.130 eur. Dlhé výživné tak predstavuje sumu: 21.154,84 eura - 11.880 eur = 9.274,84 eura, Otec na navrhovateľa (Q.) uhradil za obdobie 6/2017 - 7/2020 sumu 3.040 eur (38 mesiacov po 80 eur); za obdobie 8/2020 - 5/2022 sumu 5.060 eur (22 mesiacov po 230 eur); za obdobie 6/2022 - 1/2023 sumu 640 eur (8 mesiacov po 80 eur). V ďalšom období 2/2023 - 6/2025 vychádzal odvolací súd z toho, že otec prispieval na navrhovateľa sumou určenou súdom prvej inštancie vo výške 4.930 eur (29 mesiacov po 170 eur); spolu 13.670 eur. Podľa zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu mal otec uhradiť za obdobie 5/2017 (7 dní) sumu 20,32 eura; za obdobie 6/2017 - 8/2018 sumu 2.550 eur (15 mesiacov po 170 eur); za obdobie 9/2018 - 6/2025 sumu 20.500 eur (82 mesiacov po 250 eur); spolu 23.050 eur. Dlhé výživné tak predstavuje sumu: 23.070,32 eura - 13.670 eur = 9.400,32 eura. Povinnému otcovi s ohľadom na celkovú sumu dlžného výživného, postupom podľa § 232 ods. 3 CSP, určil dlhšiu lehotu na zaplatenie dlžného výživného, a to do 1 roka od právoplatnosti rozsudku.

4.8. O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 v spojení s § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

5. Proti výroku I. a II. rozhodnutia odvolacieho súdu podal otec navrhovateľov (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie vyvodzujúce jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd zrušil výrok I. a II. rozsudku odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ namietal, že mu bolo zasiahnuté do práva na spravodlivý proces, a to z dôvodu nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Dovolateľ mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné, nakoľko z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, aké skutočnosti boli pre rozhodnutie relevantné na účely určenia výšky výživného a následne určenia a výpočtu dlžného výživného, pričom odvolací súd neprihliadol na možnosť a schopnosť otca platiť a uhradiť dlžné výživné s ohľadom na jeho možnosti a majetkové pomery. Zároveň mal odvolací súd dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam v otázke výšky dlžného výživného aj v prípade OB. tak aj D.. Dovolateľ má rovnako za to, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, z akých dôkazov, akým spôsobom a výpočtom odvolací súd dospel k sumám dlžného výživného a aké platby realizované otcom zohľadnil. Ďalej dovolateľ namietal, že v období od júla 2024 do februára 2025 uhrádzal výživné vo výške 250 eur namiesto odvolacím súdom konštatovaných 170 eur. Zároveň uvádza, že aj dlžné výživné bolo uhradené na Q. vo výške 1.360 eur a 3.093,44 eura a na D. vo výške 1.870 eur a 2.028,28 eura. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd nedoplnil dokazovanie za obdobie od 01. 02. 2023 do 30. 06. 2025, čo predstavuje obdobie po vydaní pôvodného (prvého) rozhodnutia odvolacieho súdu zrušeného dovolacím súdom. Stanovené výšky výživného u oboch navrhovateľov sú, podľa názoru dovolateľa, nepreskúmateľné a arbitrárne, keďže v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje stanovenie dôvodov pre takéto určenie, absentuje odôvodnenie rozdielu od tzv. tabuľkového výživného a odvolací súd ani neprihliadol na majetkové možnosti a schopnosti otca. Odvolací súd sa ďalej nevysporiadal s námietkou otca, že súdom určená výška výživného by mala zodpovedať možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, pretože takto stanovené výživné zakladá nepomer v životnej úrovni povinného rodiča a deťmi, ktorých životná úroveň je tak vyššia, ako životná úroveň otca a zároveň vystavuje otca riziku predávať svoj majetok či sa zadlžovať. Dovolateľ má za to, že primeranosť výšky určeného výživného bola odôvodnená len všeobecne bez odkazu na konkrétne skutočnosti a dôvody, ako k predmetným sumám súd dospel, čo je v rozpore s bodom 14. zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 3CdoR/12/2024 zo dňa 19. 02. 2025. Dovolateľ považuje tvrdenie odvolacieho súdu, že rozdiel oproti tabuľkovému výživnému je odôvodnený vyššou mierou osobnej starostlivosti matky za nesprávne, diskriminujúce, v rozpore s princípmi spravodlivosti a dobrými mravmi z dôvodu, že má záujem osobne sa podieľať na starostlivosti o nich a ich výchove, čomu však bolo v minulosti bránené zo strany matky a teraz už navrhovateľa nemajú žiaden záujem o stretávanie sa. V neposlednom rade dovolateľ namietal, že odvolací súd síce prehodnotil skutkový stav a dospel k iným skutkovým zisteniam, no v rozpore s bodom 15.5. zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 3CdoR/12/2024 zo dňa 19. 02. 2025 nezopakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie.

5.1. Zároveň dovolateľ požiadal o odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že

určené výživné je neprimerane vysoké a nie je ho schopný hradiť. Dovolateľ doplnil, že ani dlžné výživné nie je schopný uhradiť do jedného roka z dôvodu, že potrebnými finančnými prostriedkami nedisponuje, pričom dlžné výživné ani nie je vypočítané správne.

6. K dovolaniu otca sa vyjadrili navrhovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, pričom navrhli, aby dovolací súd dovolanie otca odmietol v časti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu a v časti výroku II. tohto rozhodnutia ponechávajú rozhodnutie o ňom na dovolacom súde. Navrhovatelia namietali, že námietka dovolateľa týkajúca sa nesprávnych skutkových zistení nezodpovedá žiadnemu z prípustných dovolacích dôvodov, pričom sa vzťahu k výroku II.. Čo sa týka výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu majú za to, že námietky dovolateľa spočívajú iba v jeho nesúhlase s rozhodnutím, resp. v skutočnosti, že odvolací súd mal nesprávne zistiť skutkový stav, čo ako námietka v dovolacom konaní nemôže obstať. Odkázali na bod 34. rozhodnutia odvolacieho súdu, že odvolací súd sa vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, pričom ho iba odlišne právne posúdil. Zároveň sa odvolací súd riadne zistil príjem a majetok otca, posúdil ho ako dostatočný a odôvodnil aj potrebu zvýšenia výživného. Rovnako sa vysporiadal aj s pomôckou na určovanie výživného vydanú Ministerstvom spravodlivosti SR. Zdôraznili, že z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 3CdoR/12/2024 z 19. februára 2025 dovolací súd vyhodnotil námietku otca, že z prvého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, ktoré skutočnosti vo vzťahu k otázke spôsobu určenia primeranej výšky pre navrhovateľov boli pre odvolací súd relevantné, za nedôvodnú. Navrhovatelia majú za to, že odvolací súd zodpovedal na otázky uvedené v dovolaní ohľadom dôvodov určenia výživného v sume uvedenej vo výrokovej časti rozhodnutia. Navrhovatelia záverom uviedli, že námietka nerešpektovania ustálenej súdnej praxe dovolacím súdom nie je prípustná, nakoľko jednak dovolateľ neoznačil vo svojom dovolaní dovolací dôvod podľa § 421 CSP a zároveň z judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodnutia vo veciach výživného musia byť šité na mieru pre ten ktorý prípad.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania - otec, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnutého rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie otca je v časti prípustné a dôvodné.

8. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

9. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

13. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

14. Z obsahu podaného dovolania v danom prípade dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017, sp. zn. 9Cdo/213/2021).

16. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (resp. účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

18. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

19. Dovolateľ tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodnutie odvolacieho súdu sú nedostatočne odôvodnené, vo veci nebol zistený skutočný skutkový stav, odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami otca a odvolací súd nevykonával dôkazy. Vo vzťahu k časti dovolacej argumentácie dovolateľa ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatneného návrhu na začatie konania, ako aj

špecifickými námietkami účastníka konania. Porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania, (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom), odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Je potrebné zdôrazniť, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa naň špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

20. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že vo výroku I. rozsudku odvolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či presvedčivo neodôvodnil, čím by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V posudzovanom výroku I. rozsudku odvolacieho súdu, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho výroku I. a II.. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia vymedzuje predmet konania a uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolaní matky a navrhovateľa, ako vo veci rozhodol odvolací súd (v poradí prvýkrát), ako o dovolaní otca (proti prvému rozsudku odvolacieho súdu) rozhodol dovolací súd a hodnotenie odvolacieho súdu zahŕňajúce podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. zmenil, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Je potrebné zdôrazniť, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k dovolateľom podaným dovolacím námietkam nevyplyva jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Dovolací súd pripomína vzhľadom na obsah podaného dovolania otca, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu (skutočného stavu, § 35 CMP) sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.), a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd viazaný obsahom dovolania kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažným deficitom v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania

skutočného stavu veci postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP).

21. Dovolateľ vo svojom dovolaní vo vzťahu k výroku I. rozsudku odvolacieho súdu uvádza, že odvolací súd neurčil aké skutočnosti boli relevantné pre určenie a výpočet výživného, ďalej skutočnosti pre určenie schopností, možností a majetkových pomerov otca, nevysporiadal sa s potencialitou príjmov otca k výške výživného, neodôvodnil zvýšenie výživného oproti rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd sa ďalej nevysporiadal s argumentáciou otca, že výška výživného má zodpovedať možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, pričom mal len všeobecne konštatovať primeranosť výšky výživného a zároveň odvolací súd nezopakoval dokazovanie, pričom prehodnotil skutkový stav.

21.1. Dovolací súd uvádza, že námietky dovolateľa vo vzťahu k výroku I. rozsudku odvolacieho súdu považuje za neopodstatnené. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, zasiahol by do ústavne zaručeného práva strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, do obsahu ktorého patrí aj to, že odvolací súd sa môže odchýliť od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom len po doplnení alebo opakovaní dokazovania, ktorého výsledky opravnému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov (por. napríklad rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 387/2010, II. ÚS 506/2013, uznesenie najvyššieho súdu 4Cdo/167/2022). Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a z neho aj sám vychádzal, pričom skutkové závery len inak právne posúdil. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižšej inštancie nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by mohlo totiž predstavovať zásah do práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci zistených v súlade s § 35 CMP, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 CSP, jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti. V predmetnej veci dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inšancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva otca na spravodlivý proces.

21.1.1. Vzhľadom na skutočnosť, že sa odvolací súd stotožnil s vykonaným dokazovaním súdu prvej inštancie je potrebné prihliadať na konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom ako na konania predstavujúce jeden celok. Podrobný opis skutkového stavu (prevzatý odvolacím súdom) sa nachádza v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že súd riadne zistil skutkový stav týkajúci sa pracovných a majetkových pomerov matky, jej výdavkov a výdavkov detí (body 8. až 11.), či pracovných a majetkových pomerov otca (body 12. a 13.). Uvedené skutkové tvrdenia prevzal odvolací súd do svojho rozhodnutia (body 4., 5., 27. až 29.) a jasne uviedol, ktoré skutočnosti boli relevantné pre rozhodnutie vo veci (body 34. a 35.).

21.2. Dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú aj dovoláciu námietku otca, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, ktoré skutočnosti vo vzťahu k otázke spôsobu určenia primeranej výšky výživného pre navrhovateľov, ako aj vo vzťahu k otázke schopností, možností a majetkových pomerov otca, ako aj prípadnej potenciality jeho príjmov, boli pre odvolací súd relevantné pre určenie výšky výživného na navrhovateľov, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd vychádzal pri stanovení výšky výživného z príjmu a majetku otca, pričom vyhodnotil, že jeho priemerný mesačný príjem je dostatočný na to, aby došlo k zvýšeniu výživného na vyššiu úroveň, ďalej vychádzal zo zvýšených potrieb navrhovateľov (stravovanie, bývanie, obliekanie, vzdelávanie, oddych, zdravotná starostlivosť a iné potreby) s ohľadom na ich nástup na strednú, resp. vysokú školu a zo všeobecne známeho faktu zvýšenia životných nákladov, rovnako vzal do úvahy aj životnú úroveň oboch rodičov. Prihliadol na skutočnosť, že matka svoju vyživovaciu povinnosť plní vo vyššej miere tzv. naturálne, t. j. osobnou starostlivosťou podľa svojich možností a schopností, ale aj finančne. Zároveň vychádzal z tzv. tabuľkového výživného (opierajúc sa o zverejnenú metodiku), vypočítajúc ho pri dvoch deťoch na

strednej škole vo výške 18 % z čistého príjmu povinného rodiča na každé dieťa, pričom zohľadňuje potreby povinného rodiča, počet vyživovacích povinností, vek detí a mieru starostlivosti rodiča povinného výživou o deti. Odvolací súd zdôraznil, že výsledky uvedenej metodiky nie sú záväzné, a preto na presné stanovenie výšky výživného zohľadnil ostatné okolnosti individuálneho prípadu. Odvolací súd prihliadol na tabuľkové výživné, avšak riadil sa porovnaním príjmu otca s odôvodnenými potrebami navrhovateľov (tak ako ich zistil súd prvej inštancie), pričom rozdiel oproti tzv. tabuľkovému výživnému odôvodnil vyššou mierou osobnej starostlivosti matky o navrhovateľov. Odvolací súd posudzoval aj schopnosti dovolateľa platiť výživné v stanovených sumách, pričom z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec bol v období od mája 2020 do augusta 2022 schopný platiť výživné v len o niečo nižšej sume 230 eur.

21.3. Dovolací súd dodáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

21.4. Dovolací súd má za to, že rozsudok odvolacieho súdu v jeho výroku I. bol primerane, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnený; odôvodnenie je presvedčivé, spravodlivé, jasné, zrozumiteľné a dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V súlade s princípom spravodlivosti rozhodnutie obsahuje dostatočné a relevantné dôvody, a preto ho v žiadnom prípade nemožno považovať za nepreskúmateľné alebo arbitrárne. Z uvedeného dôvodu má dovolací súd za to, že právo dovolateľa na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia bolo zachované v súlade s požiadavkami ústavného súdu (porov. napríklad III. ÚS 94/2025).

22. Pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu v jeho výroku II. týkajúci sa dlžného výživného povinného otca na navrhovateľov, má dovolací súd za to, že rozhodnutie v tejto časti trpí nedostatkami spočívajúcimi v jeho nepreskúmateľnosti a nedostatočným odôvodnením.

22.1. V prvom rade dovolací súd považuje námietku otca týkajúcu sa nevykonania dôkazov (platieb dlžného výživného) vo výške 3.093,44 eura a 1.360 eur (pre Q.) a 1.870 eur a 2.028,28 eura (pre D.) za nedôvodnú. Vyšetrovací princíp v civilnom mimosporovom konaní neneguje procesnú aktivitu účastníkov konania, ktoré majú aj v týchto konaniach zachovanú povinnosť súčinnosti (§ 30 CMP), a taktiež povinnosť úplného a pravdivého opísania skutočností právne relevantných pre vydanie meritórneho rozhodnutia (pozri Smyčková, R., Števček, M., Löwy, A., Tomašovič, M. a kol., Civilný mimosporový poriadok, Komentár, 2. vyd., Bratislava: C. H. BECK, s. 26 - 30.). Požiadavka vyšetrovacieho princípu vyplývajúca z čl. 6 CMP jasne stanovuje, že súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania. Z uvedeného dôvodu má dovolací súd za to, že nemožno odvolaciemu súdu vytýkať neprihliadnutie na uvedené úhrady, ak tieto boli účastníkovi konania (dovolateľovi) známe a tento mal možnosť ich odvolaciemu súdu predložiť, pričom tak neurobil bez objektívnych ospravedlňujúcich príčin. Uznesenie najvyššieho súdu z 19. februára 2025, sp. zn. 3CdoR/12/2024, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. mája 2024, sp. zn. 19CoP/39/2023, 19CoP/42/2023, bolo dovolateľovi doručené dňa 27. februára 2025 prostredníctvom jeho právneho zástupcu. Upovedomenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku na deň 26. júna 2025 bolo vyvesené na úradnej tabuli (a zverejnené na webovej stránke) odvolacieho súdu dňa 20. júna 2025. To znamená, že rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený dňa 26. júna 2025 a dovolateľovi doručený prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 21. júla 2025. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ mal dostatok času na riadne predloženie uvedených listín odvolaciemu súdu, pričom sám porušil vlastnú povinnosť súčinnosti.

22.2. Ako už bolo vyššie uvedené, skutkovými súdmi sú súdy nižšieho stupňa (súd prvej inštancie a odvolací súd), pričom dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442

CSP). Civilný sporový poriadok nepovažuje dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnych skutkových zisteniach za prípustný (bližšie v bode 20. tohto uznesenia).

22.3. Dovolací súd sa stotožnil s námietkou dovolateľa ohľadom nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti a považuje ju za dôvodnú. Odvolací súd pri výpočte dlžného výživného správne vychádzal zo zisteného skutkového stavu za obdobie od 06/2017 do 01/2023, (že otec na D. „uhradil za obdobie 6/2017 - 7/2020 sumu 2.280 eur (38 mesiacov po 60 eur); za obdobie 8/2020 - 5/2022 sumu 5.060 eur (22 mesiacov po 230 eur); za obdobie 6/2022 - 1/2023 sumu 480 eur (8 mesiacov po 60 eur)“; a na Q. „uhradil za obdobie 6/2017 - 7/2020 sumu 3.040 eur (38 mesiacov po 80 eur); za obdobie 8/2020 - 5/2022 sumu 5.060 eur (22 mesiacov po 230 eur); za obdobie 6/2022 - 1/2023 sumu 640 eur (8 mesiacov po 80 eur)“). Rozsudok odvolacieho súdu vo výroku II. je však nepreskúmateľný za obdobie od 01/2023 do 06/2025, kedy odvolací súd vychádzal z domnienky, že v tomto období otec prispieval na D. sumou určenou súdom prvej inštancie vo výške 4.060 eur (29 mesiacov po 140 eur) a na Q. sumou určenou súdom prvej inštancie vo výške 4.930 eur (29 mesiacov po 170 eur).

22.3.1. Podľa § 44 CMP sú rozsudky o výživnom vykonateľné doručením.

22.3.2. Z odôvodnenia odvolacieho súdu nevyplýva, z akého dôvodu považoval iba povinnosť stanovenú v rozsudku súdu prvej inštancie za smerodajnú. Odvolací súd v odôvodnení nevysvetlil svoje úvahy a postupy v tejto časti rozhodnutia. Z odôvodnenia odvolacieho súdu nemožno zistiť, prečo považoval sumu 140 eur (na D.) a sumu 170 eur (na Q.) za vykonateľnú počas celého obdobia od doručenia rozsudku súdu prvej inštancie dovolateľovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu (12. február 2023) až do rozhodnutia odvolacieho súdu (26. júna 2025).

22.3.3. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 28. mája 2024 sp. zn. 19CoP/39/2023 a 19CoP/42/2023 zvýšil výživné na sumu 250 eur od 01. 09. 2020 do budúca (pre D.) a na sumu 250 eur od 01. 09. 2018 do budúca (pre Q.), pričom tento rozsudok bol dovolateľovi doručený dňa 11. júla 2024 a navrhovateľom dňa 11. júla 2024. V uvedenom rozsudku bol dovolateľ zaviazaný uhradiť dlžné výživné vo výške 6.084,84 eura (pre D.) a 9.280,33 eura (pre Q.), pričom mu bolo umožnené dlžné výživné uhradiť v splátkach. Prvé splátky vo výške 2.028,28 eura (pre D.) a 3.093,44 eura (pre Q.) boli splatné najneskôr do 31. októbra 2024; druhé splátky vo výške 2.028,28 eura (pre D.) a 3.093,44 eura (pre Q.) boli splatné najneskôr do 31. marca 2025; a tretie splátky vo výške 2.028,28 eura (pre D.) a 3.093,44 eura (pre Q.) boli splatné najneskôr do 31. augusta 2025.

22.3.4. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 19. februára 2025 sp. zn. 3CdoR/12/2024 zrušil predmetný rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, pričom toto uznesenie bolo dovolateľovi doručené dňa 27. februára 2025 a navrhovateľom dňa 27. februára 2025.

22.3.5. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že v období od 11. júla 2024 (dňa doručenia prvého rozsudku odvolacieho súdu) do 27. februára 2025 (dňa doručenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu) bolo výživné stanovené vo výške 250 eur pre oboch navrhovateľov, pričom v predmetnom období bola splatná aj prvá splátka dlžného výživného stanoveného v prvom rozsudku odvolacieho súdu.

22.3.6. Dovolací súd považuje v tomto rozsahu rozsudok odvolacieho súdu za nepreskúmateľný, nakoľko v jeho odôvodnení absentuje vysporiadanie sa s obdobím vykonateľnosti v poradí prvého rozhodnutia odvolacieho súdu a zároveň absentuje aj odôvodnenie, prečo odvolací súd vzal do úvahy iba výšku výživného podľa rozsudku súdu prvej inštancie vo výške 140 eur (pre D.), resp. 170 eur (pre Q.). Rovnako v rozsudku odvolacieho súdu absentuje odôvodnenie splatnosti prvých splátok dlžného výživného stanovené samotným odvolacím súdom v prvom jeho rozsudku, ktoré boli v čase splatnosti vykonateľné. Odvolací súd sa nevysporiadal ani so skutočnosťou, že ak predpokladal, že otec uhradil výživné v zmysle rozsudku súdu prvej inštancie, tak prečo nepredpokladal, že otec taktiež mohol uhrádzať výživné aj v zmysle prvého rozsudku odvolacieho súdu. Absencia náležitého odôvodnenia, ktorá spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia, je vadou, ktorá zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (porov. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/34/2018, 8Cdo/152/2018), nakoľko podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval vrátane toho, ako rozhodol (II. ÚS 120/2020).

23. Dovolací súd k nepreskúmateľnosti časti rozhodnutia odvolacieho súdu (o dlžnom výživnom) uvádza, že civilný súdny proces sleduje ústavnoprávne východiská naplnenia základných garancií práva na spravodlivý proces, obsahom ktorého možno vnímať právo na spravodlivé konanie a spravodlivé a

zákonné rozhodnutie. Riadne a úplné odôvodnenie rozsudku je aj zárukou toho, že výkon súdnictva nie je arbitrárny a je aj predpokladom verejnej kontroly výkonu spravodlivosti. Preto zákon ustanovuje konkrétne vecné a obsahové požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá vecná opodstatnenosť výroku rozsudku, ako aj zákonnosť a spravodlivosť samotného rozhodnutia i jemu predchádzajúceho konania. Je profesionálnou povinnosťou každého sudcu, aby sa pokúsil požiadavku presvedčivosti náležite naplniť. Ďalšími vlastnosťami, ktorými rozsudok musí disponovať, sú jeho jasnosť, zrozumiteľnosť a preskúmateľnosť (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, 2. vyd., Bratislava: C. H. BECK, s. 884 - 885.).

23.1. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku II. nedisponuje uvedenými vlastnosťami. Závery súdu musia byť vždy preskúmateľné a v súlade s vykonaným dokazovaním, čím sa bezpochyby napĺňa požiadavka jeho nearbitrárnosti a pri riadnom odôvodnení aj preskúmateľnosti. Civilné mimosporové konanie je ovládané vyšetrovacím princípom, ktorý síce nie je absolútny (to znamená, že nezbavuje účastníkov konania ich dôkazných povinností), avšak prenáša na konajúci súd zodpovednosť za objasnenie skutočného stavu potrebného pre vydanie rozhodnutia z dôvodu širšieho verejného záujmu na poskytnutí ochrany účastníkom mimosporového konania. Výrok o dlžnom výživnom, teda výrok o povinnosti plniť peňažné plnenie, nemôže vychádzať z domnienok súdu bez akéhokoľvek zisťovania skutkového stavu, predovšetkým, ak táto domnienka sa vzťahuje iba na jednu skutočnosť (rozsudok súdu prvej inštancie) a ignoruje iné skutočnosti, ktoré v konaní vznikli (prvý rozsudok odvolacieho súdu).

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP zistil v časti výroku II. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, preto je dovolanie v tejto časti procesne prípustné i dôvodné. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP) a ak zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil výrok II. a s ním súvisiaci výrok IV. rozsudku odvolacieho súdu (teda len v časti dlžného výživného a náhrady trov konania) a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie, vychádzajúc pritom z toho, že tým, komu bolo v tomto prípade možné pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti, bol práve odvolací súd. Vo zvyšnej časti dovolanie otca odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd nerozhodoval o návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, lebo rozhodnutím o dovolaní taký návrh stratil svoje opodstatnenie.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.